VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Asia ei tietenkään hänelle kuulu

Eduskunta joutuu heti valtiopäivien alussa mielenkiintoisen valtasuhdeoperaation osapuoleksi. Maan ylintä päätösvaltaa ollaan livauttamassa äkkirysäyksellä uuteen malliin.

Media kertoi presidentti **Sauli Niinistön** edellyttävän maan hallitukselta oman palkkansa alentamista. Eduskunta sai ilmoitusasiana kuulla valtansa vähentyvän.

Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma** (sd.) myötäili pehmeästi Niinistön esitystä. Hän ei puolella sanalla vihjannut presidentin puuttuneen asiaan, joka ei tälle kuulu.

Ilmeisesti lakitekstissä puhutaan tulevaisuudessakin tasavallan presidentin palkkiosta, ei Sauli Niinistön henkilökohtaisesta taloudesta. Istuvan presidentin oikusta valtionpäämiehen palkkatasoa ollaan pudottamassa pysyvästi ilman julkista keskustelua.

Suunnitelmien mukaan presidentti saisi vastaisuudessa palkkaa käteen suunnilleen yhtä paljon kuin rahapajan toimitusjohtaja. Ilmeisesti Sauli Niinistö määrittelee tehtävät samanarvoisiksi.

Valtion rahapaja on pieni metalliverstas, jota on tarvittu esimerkiksi lyömään muistoraha Helene Schjerfbeckin 150-vuotispäivän kunniaksi. Muuten rahapaja on tarpeeton valtiossa, jolla ei ole omaa rahaa.

Björn Wahlroos tienaa presidentin vuosipalkan käteensä parissa viikossa. Molemmat johtavat esimerkin voimalla. Kumman arvojohtajan esimerkki on väkevämpi?

Keisarillinen verovapaus

Itsenäisyyden alkuvuosien suuria kysymyksiä oli kiista ylimmästä vallasta. Kuningashaaveen kariuduttua riideltiin parlamentin ja valtionpäämiehen suhteesta.

Keskusta ja vasemmisto, käytännössä sosiaalidemokraatit ja maalaisliitto naulasivat eduskunnan korkeimman vallan käyttäjäksi. Oikeisto, siis kokoomus ja RKP, yrittivät kaikenlaisia poikkeuksia. Oikeisto halusi esimerkiksi, ettei eduskunta saisi määrätä tasavallan presidentin palkkiota.

Eduskunta senkin vallan otti. Kompromissina presidentin palkkio säädettiin verovapaaksi. Oikeiston mielestä oli muodotonta, että keisarin sijainen maksaisi valtiolle veroa. Omituinen verovapaus on voimassa edelleen, vaikkei kukaan voi tajuta, mistä se johtuu.

Veteraanipoliitikko **Seppo Kääriäinen** (kesk.) sentään mutisee, ettei tasavallassa pitäisi tuollaisia etuoikeuksia olla. SDP:n aatteellista siipeä edustava ministeri **Jukka Gustafsson** suosittelee suurituloisille reippaita veronkorotuksia.

Herkkä voi luopua

Aikaisemmat presidentit ovat purkaneet huonoa omaatuntoaan toisin. **Mauno Koivisto** palautti lama-aikaan osan palkastaan valtiokonttoriin. **Martti Ahtisaari** siirsi osan tuloistaan järjestäytyneille köyhille.

Niinistö ei kuitenkaan ole aivan ensimmäinen presidentti, joka sanelee eduskunnalle oman palkkansa. Kun eduskunta valitsi Urho Kekkosen poikkeuslailla 1974 jatkamaan presidenttinä, tämä edellytti, ettei hänen palkkiotaan nosteta.

Siihen aikaan maassa vallitsi ensimmäisestä öljykriisistä, laajoista yhteiskunnallisista uudistuksista ja reippaasta palkkapolitiikasta johtuen mahtava inflaatiolaukka. Kieltäymyksellä oli todellista merkitystä.

Kekkonen ei kuitenkaan halunnut syöstä seuraajiaan palkkakuoppaan, joten 1978 korotus oli sitäkin muhkeampi.

Valta luisui kolmikannalle

Kerran kuudessa tehtävä palkankorotus näyttää kieltämättä hurjalta.

Presidentin propagandistit toitottivat tämän haluavan alentaa palkkansa vuoden 2006 tasolle. Eduskunnan ruskeakielisimmät itsensä ruoskijat vaativat heti myös kansanedustajien palkkojensa alentamista 2006 tasolle.

Todellisuudessa Niinistö haluaa pitää presidentin palkkion 2011 tasolla. Puhemies Heinäluoma ennakoi kansanedustajien joutuvan tekemään vastaavan uhrauksen. Toisin sanoen palkat eivät kevään 2011 tasosta nouse.

Heinäluoma tietää, koska hänen johdollaan puhemiesneuvosto luovutti tässä asiassa virallisesti vallan pyhälle kolmikannalle. Kuntatyönantajien **Jouni Ekuri** (kok.) ja STTK:n **Seppo Junttila** (sd.) eivät aktiiviaikanaan varmaan koskaan uskoneet pääsevänsä eläkkeellä kansanedustajien palkkoja määräämään.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 2.2.

Lumikenkiä mainostettiin MT:ssä 50 vuotta sitten.

Radiolupien lisäys viime vuonna 3 pros.

Yleisradion tilasto- ja lupatarkastustoimiston antaman ennakkotiedon mukaan oli vuoden 1962 viimeisenä päivänä lunastettujen kuuntelulupien määrä 1 329 557 kpl. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna on 39 109 lupaa eli 3 pros. Valtaosa uusista kuunteluluvista hankitaan nykyään auto- ja matkaradioita varten.

PN:n kirjallisuuspalkinto 21 000 nmk Väinö Linnalle

Pohjoismaiden Neuvoston kirjallisuuspalkinto 50 000 Tanskan kruunua (yli 21 000 nmk) myönnettiin keskiviikkona suomalaiselle kirjailijalle Väinö Linnalle. Pohjoismaiden neuvoston asettama komitea kokoontui keskiviikkona Kööpenhaminassa, jossa tehtiin päätös palkinnon myöntämisestä Linnalle. Suomea komiteassa edustivat fil. maist. Kai Laitinen ja fil. maist. J.O. Tallkvist. Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinto annetaan neuvoston kokouksessa Oslossa helmikuun 16. pnä avajaisjuhlallisuuksien jälkeen.

JAAKKO KILPIÄINEN

Mikko Ruti tarttuu napakasti Poika Tuiskun ohjiin, nyt mennään! Tuomo Hurskainen on jo kyydissä, ja Nina Ruti hyppää myös puupinon päälle.

Suomenhevonen tekee sitkeästi töitä metsässä

Työhevostoiminta kukoistaa ja yhä useampi hevosharrastaja haluaa oppia työvaljastuksen ja -ajon. Joensuun Kiihtelysvaarassa järjestetyn hevosmetsätyökurssin paikat täyttyivät hetkessä.

JOENSUU (MT)
Näky on kuin mainoselokuvasta. Aurinko kimmeltää kirkkaana, valkoinen hanki hohtaa ja keskellä peltoa ohjastetaan perinteisesti valjastettua suomenhevosta, jonka perässä on reki.

Näky on ollut arkinen vielä joitain vuosikymmeniä sitten, mutta silloin suomenhevosen vetämässä reessä olisi todennäköisesti ollut isompi rankakuorma ja vähemmän ihmisiä.

Kaipuu pelto- ja savottatöihin hevosten kanssa on kova. Perinteitä ja vanhaa kulttuuria halutaan vaalia, hevosharrastuksesta halutaan yhä enemmän irti.

Luokki, rahkeet ja rinnustin

Eino Leikas on ihan oikea hevosmies ja Työhevosharrastajien puheenjohtaja. Hän on työurallaan tehnyt metsätöitä hevosen kanssa ja opettaa nyt muita.

”Jokainen valjastaa tyylillään, pääasia on, että valjastus kestää hevosen päällä”, Leikas toteaa, kun viikonlopun mittainen hevosmetsätyökurssi Joensuun Kiihtelysvaarassa on alkanut luokkivaljastuksen opettelulla.

Luokki, rahkeet, rinnustin, harjustin ja länget, oleellisia osia hevosen työvaljaista ja niin perisuomalaisen kuuloisia sanoja. Sanoja, joihin keskivertohevosharrastaja tuskin törmää, jos ei innostu ihan oikeiden töiden tekemisestä hevosten kanssa.

Nina Ruti kiinnostui ja osallistui miehensä **Mikko Rutin** kanssa hevosmetsätyökurssille.

”Olen aina ollut heppahöperö. Halu säilyttää perinteitä ja vaalia omavaraista elämäntapaa innosti työhevostoimintaan mukaan.”

Välineitä vaikea löytää

Kun on innostunut tekemään töitä hevosen kanssa ja omistaa hevosen, tarvitaan enää valjaat sekä välineet. ”Mutta sopivia valjaita ja välineitä on vaikea löytää”, huokaa kurssille osallistunut **Paula Tahvainen**.

Tahvanaisella on lämminverinen hevonen, jonka kanssa hän on jo aiemminkin osallistunut kurssille. ”Lämminverinen tekee töitä siinä missä suomenhevonenkin, mutta on lyhytpinnaisempi. Käytämme hevosta puunajoon.”

Tahvanaisen hevonen sai hieman sattumalta esimerkiksi länget. Kahdesta eriparisesta längestä syntyi hänen hevoselleen sopiva kokonaisuus.

Länget ovat työvaljaiden keskeinen osa, ja niiden on oltava juuri oikeankokoiset käyttäjälleen. Ne laitetaan hevosen kaulan tyveen ja sen rintaa ja lapoja vasten. Länget välittävät hevosen vedon aisoihin ja kuormaan.

Luokki on u:n muotoinen joko puusta tai metallista valmistettu kaari, jolla länget yhdistetään rahkeiden eli nahkahihnojen avulla aisoihin. Luokin jännitys pitää aisat ajossa irrallaan hevosen kyljistä.

Kurssi täyteen hetkessä

Tammikuun puolessa välissä järjestetty hevosmetsätyökurssi tuli täyteen hetkessä, kertoo **Heidi Meuranen**. Kurssi järjestettiin Meurasen ja hänen miehensä **Joni Meurasen** luona Tuulikummun tilalla.

Meuraset ostivat tilan kolme ja puoli vuotta sitten ja ovat siitä asti remontoineet taloa sekä tallia.

”Ehdimme rakentaa Liperiin uuden omakotitalon, mutta kaipuu vielä väljempiin maisemiin vei voiton.”

Työhevostoiminnasta Meuraset innostuivat, kun he osallistuivat Työhevosharrastajien Itä-Suomen alueyhteyshenkilön järjestämälle kurssille.

”Olen aina ollut hevostyttö ja harrastanut ratsastusta. Mutta savotta- ja peltotöiden tekeminen on nyt vienyt mukanaan.”

Tuulikummun tilalla ajetaan rankoja kotitarpeiksi Poika Tuisku -suomenhevosella. ”Tuiskulla on perusasiat jo hyvin hallussa, nyt hiotaan enää tekniikkaa.”

Katso hevosta silmiin

Työhevosharrastajien Itä-Suomen alueyhteyshenkilö **Anssi Okkonen** on innostunut hevosista vasta aikuisiällä.

”Muutin maalle, ja hevonen tuntui olevan se puuttuva lenkki kokonaisuudesta, kun halusin vaalia perinteitä”, hän kuvailee.

Okkonen asuu Nurmeksessa. Kurssihevoseksi hän oli ottanut mukaansa 16-vuotiaan Siro-Ruusu-suomenhevostamman, vanhan ravurin.

”Minun ei pitänyt ostaa koskaan tammaa, mutta niin vain olen nyt tamman omistaja. Siro-Ruusu on oppinut työajoon nopeasti.”

Kaikista hevosista ei ole työajoon. Hevoselta vaaditaan malttia, jotta se jaksaa esimerkiksi seistä paikallaan kuorman teon ajan. Malttia voi toki opettaa tiettyyn pisteeseen asti.

”Pitää myös muistaa, että työ sitkeyttää hevosta. Katso hevosta silmiin, silmät kertovat sen luonteen.”

SARI PENTTINEN

Mikko Ruti tekee kuormaa. Oikealla savotalla 60 vuotta sitten se olisi ollut paljon isompi.

Nina Ruti haluaa vaalia vanhoja perinteitä.

Eino Leikas opasti kärsivällisesti kädestä pitäen työvaljastuksen saloja Otto Alhavalle, Suvi Karille ja Riitta-Miina Piipposelle.

Itsepäinen, työteliäs ja nöyrä

JOENSUU (MT)
13-vuotias suomenhevosruuna Poika Tuisku ei ole aamuhevonen. Se viskoo välillä mielenosoituksellisesti takajalkaa, kun hevosmetsätyökurssilaiset harjoittelevat luokkivaljastusta.

Se on tottunut tekemään töitä yleensä illalla, vaikka pilkkopimeässä metsässä. Sen omistajalla Tuulikummun tilan emännällä **Heidi Meurasella** on valoisaan aikaan kädet täynnä töitä kolmen lapsen ja tilan muiden töiden kanssa.

Kun tilan isäntä **Joni Meuranen** tulee töistä kotiin, lähtee Heidi Meuranen usein hevosten kanssa hommiin.

Tuiskusta piti alun perin tulla ravuri, mutta sen vauhti ei riittänyt ja se joutui kiertolaiseksi. Heidi Meurasen ja Tuiskun tiet kohtasivat kuusi vuotta sitten.

Yhteisen taipaleen alku oli kuin romanttisesta elokuvasta: rakkautta ensi silmäyksellä. Mutta ensi silmäyksen jälkeen on tarvittu todella paljon pitkäjänteistä työtä, että Tuiskusta on kehittynyt sellainen hevonen kuin se on nyt.

Sellainen luotettava työhevonen. Hevonen, joka jaksaa seistä rauhassa paikallaan, kun tehdään kuormaa, ja vetää sitkeästi pöllejä metsästä. Se on ehkä itsepäinen mutta työteliäs ja nöyrä, suomenhevosen perikuva.

SARI PENTTINEN